

Fundacja Profilaktyki Endokrynologicznej
im. Jerzego Tetere
02-714 Warszawa, ul. Obserwatorów 4
tel. (22) 843 18 18; www.fpe.pl; e-mail: fundacja@fpe.pl

Warszawa, dnia 12 lipca 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny

Al. Jana Chryzostoma Szucha 12 a

00- 918 Warszawa

Występuję do Trybunału Konstytucyjnego w trybie **amicus curie** i **przedstawiam stanowisko w sprawie Kp/15**, dotyczącej wniosku Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego o zbadanie zgodności z Konstytucją ustawy z 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, który ma być rozpatrywany przez Trybunał na posiedzeniu w dniu 19 lipca 2016 r.

Zwracam się do Sędziów Trybunału Konstytucyjnego o uwzględnienie argumentacji uzasadniającej **sprzecznosc z Konstytucją wymienionej ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r.**, która została uchwalona pomimo przedstawionych Parlamentowi negatywnych opinii niżej wymienionych instytucji i organów zawierających szereg uwag i zastrzeżeń co do zgodności z Konstytucją przepisów art. 214 a i 214 b tej ustawy.

Zastrzeżenia o niezgodności przepisów w/w ustawy z Konstytucją zgłoszone zostały do Senatu przez najważniejsze w Polsce instytucje opiniotwórcze w procesie stanowienia prawa:

- **Naczelny Sąd Administracyjny**
- **Krajową Radę Sądownictwa**
- **Krajową Radę Notarialną**
- **Ministra Skarbu Państwa,**
- **Ministra Finansów,**

jak również Biuro Analiz Sejmowych – do Sejmu w dniu 8 czerwca 2015 r.

Biuro Legislacyjne Senatu – do Senatu w dniu 30 czerwca 2015 r.

Uchwalając w/w ustawę nie uwzględniono najważniejszych zastrzeżeń dotyczących niezgodności jej przepisów z art. 21, art. 32, art. 64 i art. 77 Konstytucji, podnoszonych przez wymienione instytucje. Niezgodność z Konstytucją przepisów projektu ustawy powinna dyskwalifikować ten projekt i wyłączyć go procedowania i uchwalenia przez praworządną instytucję ustawodawczą jaką jest Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponieważ Trybunał Konstytucyjny będzie rozpatrywał zbadanie zgodności z Konstytucją art. 214 a i art. 214 b dodanych do ustawy o gospodarce nieruchomościami, cytuję poniżej fragmenty opinii wymienionych instytucji odnoszące się do kwestionowanych przepisów.

Naczelny Sąd Administracyjny

uznał, że art. 1 pkt 3 projektu ustawy, zawierający treść nowego art. 214a zmienianej ustawy jest niekonstytucyjny, „ **ponieważ projektowany art. 214 a do ustawy o gospodarce nieruchomościami rozszerza katalog okoliczności wykluczających oddanie byłym właścicielom gruntów warszawskich, który został pierwotnie określony w powołanym dekrete z dnia 26 października 1945 r.**” NSA ma również wątpliwości do „**proponowanego zapisu art. 3 projektu określającego stosowanie projektowanej zmiany do spraw wszczętych i niezakończonych.**” (str. 1)

– sprzeczność z art. 21, 32, 64 oraz art. 77 Konstytucji RP

Krajowa Rada Notarialna

„... negatywnie opiniuje propozycję dodania art. 214 a i 214 b ustawy, które mają na celu ograniczenie możliwości ustanowienia prawa użytkowania wieczystego gruntu na rzecz następców prawnych dawnych właścicieli.....” oraz podkreśla, że propozycję tę „**należy ocenić, jako dopuszczenie pozbawienia prawa (wywłaszczenie) bez odszkodowania, a w świetle standardów konstytucyjnych winna być jasno określona możliwość i droga uzyskania odszkodowania**”(opinia Krajowej Rady Notarialnej dla Senatu z dnia 19 grudnia 2014 r.).

-

- sprzeczność z art. 21, art.32 i art. 64 Konstytucji RP

Krajowa Rada Sądownictwa

podkreśla „**konieczność unifikacji proponowanych rozwiązań, ponieważ regulowanie poszczególnych praw oraz różnicowanie podmiotów uprawnionych , wywodzących swoje prawa z tytułu wspomnianych wyżej wywłaszczeń i nacjonalizacji może doprowadzić do naruszenia ładu i porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej**” (opinia Krajowej Rady Sądownictwa dla Senatu z dnia 12 grudnia 2014 r.)

- sprzeczność z art. 32 Konstytucji RP

Minister Skarbu Państwa

uznaje, że „ **proponowany art. 214 a ustawy o gospodarce nieruchomościami zakłada zamknięcie drogi do dochodzenia zwrotu nieruchomości w naturze w określonych enumeratywnie przypadkach. Jednocześnie w projekcie ustawy brak jest regulacji w zakresie możliwości dochodzenia odszkodowania przez osoby, którym odmówiono by przyznania prawa użytkowania nieruchomości w oparciu o ten przepis. Brak takich regulacji może rodzić zarzut niezgodności projektowanej regulacji z Konstytucyjną zasadą równości wszystkich obywateli wobec prawa**” (opinia Ministra Skarbu Państwa dla Senatu z dnia 15 stycznia 2015 r. str. 2.)

-

- sprzeczność z art. 32 oraz art. 21 Konstytucji RP

Minister Finansów

Zwraca uwagę, że projekt ustawy będzie miał dodatkowe skutki finansowe zwłaszcza dla m. st. Warszawy. **„Dodatkowo w projekcie przewiduje się prawo pierwokupu w odniesieniu do zbywanych praw i roszczeń określonych w dekreście Bieruta, co może spowodować wzrost wydatków budżetowych oraz wydatków jednostek samorządu terytorialnego.”** (opinia Ministra Finansów dla Senatu z dnia 31 grudnia 2014 r. str. 1)

- obciążenie kosztami Skarbu Państwa i budżetu m.st. Warszawy , bez możliwości ustalenia ich wysokości i podania źródeł finansowania.

Ustawa o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy jest niezgodna z art. 21, art. 32, art. 64 i art. 77 oraz art. 2 Konstytucji RP i jest jeszcze bardziej represyjna w stosunku do właścicieli nieruchomości warszawskich wywłaszczonych dekretem z dnia 26 października 1945 r (zwanym dekretem Bieruta), niż komunistyczny dekret Bieruta.

Ustawa ta pozbawia dawnych właścicieli nieruchomości warszawskich i ich następców prawnych konstytucyjnych praw obywatelskich . Pozbawia zarówno zwrotu nieruchomości w naturze, jak i odszkodowań , a tym samym pozbawia możliwości dochodzenia tych praw na drodze sądowej, prowadząc do niedopuszczalnego zróżnicowania w ramach kategorii byłych właścicieli nieruchomości i ich następców prawnych. A więc ustawa ta powoduje dyskryminację tysięcy obywateli w wolnej i demokratycznej Polsce.

Ponadto przepisy tej ustawy (art. 1 ust. 2 i ust. 3 zawierający dodane art.214 a i 214b) są sprzeczne są ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego z wyroku SK 43/07 cyt.:

„Z punktu widzenia rozpatrywanej sprawy istotne znaczenie ma treść i charakter prawa do zwrotu wywłaszczonej nieruchomości. Trybunał Konstytucyjny rozważał te zagadnienia w cytowanym wyroku SK/01 z 24 października 2001 r., stwierdzając, że „po wejściu w życie Konstytucji z 1997 r. zasadę zwrotu należy traktować jako oczywistą konsekwencję art. 21 ust. 2 Konstytucji, - który dopuszczając wywłaszczenie „ jedynie na cele publiczne” – tworzy nierozzerwalny związek pomiędzy określeniem tych celów w decyzji o wywłaszczeniu i faktycznym sposobem użycia wywłaszczonej rzeczy. (...) Nakłada to obowiązek dopuszczenia zwrotu wywłaszczonej nieruchomości w tych wszystkich wypadkach, gdy nie została ona wykorzystana na ten cel publiczny, który był przesłanką jej wywłaszczenia”.

Przepisy tej ustawy (art. 1.ust. 1) ustanawiające prawo pierwokupu roszczeń do nieruchomości dla organu władzy publicznej , który przez odmowę zwrotu nieruchomości właścicielowi powoduje powstanie roszczenia, a przez prawo pierwokupu zapewni sobie nabycie na własność (za wielokrotnie zaniżoną cenę) tej celowo nie zwracanej właścicielowi

nieruchomości, niewykorzystanej na cel wywłaszczenia - są sprzeczne z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2012 r. o sygn. P 12/11, cyt.: „(...) Instytucja wywłaszczenia nie może prowadzić do przysporzenia wywłaszczycielowi korzyści zarobkowych lub fiskalnych, dopóki nie zostanie zrealizowany cel wywłaszczenia. Z tych przyczyn z konstytucyjnej ochrony praw własności wynika prawo pierwotnego nabycia przez jej poprzedniego właściciela, jeżeli nie zrealizowano na niej pierwotnego celu wywłaszczenia”.

Wobec tego w przypadku niewykorzystania nieruchomości na cel publiczny i jednocześnie jej zatrzymanie przez władze państwowe powoduje osiągnięcie nieuzasadnionej korzyści majątkowej kosztem byłych właścicieli nieruchomości lub ich następców prawnych

W świetle powyższego **przepisy ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy zwarte w dodanych do ustawy art. 214 a i 214 b naruszają konstytucyjne prawa dawnych właścicieli nieruchomości warszawskich i ich spadkobierców:**

Art. 21 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji - przez odmowę zwrotu nieruchomości niewykorzystanych ani na cel publiczny, ani na cel wywłaszczenia, jakim wg art. 1 dekretu Bieruta była odbudowa i rozbudowa Warszawy (liczne wykluczenia zwrotu nieruchomości obejmujące w/w nieruchomości, które nie były odbudowywane, nie były rozbudowywane i nie były wykorzystane na żaden inny cel publiczny). Ustawa nie przewiduje też żadnych odszkodowań za w/w wywłaszczone nieruchomości.

Art. 32 ust 1 i 2 Konstytucji – przez odmowę prawa do równego traktowania przez władze publiczne (wykluczenie zwrotu nieruchomości dla większości właścicieli „dekretowych” nieruchomości warszawskich oraz prawa do odszkodowania, podczas gdy władze publiczne prawo do zwrotu nieruchomości i odszkodowania przyznają wszystkim innym właścicielom relevantnych nieruchomości).

Art. 64 ust 1 i 2 Konstytucji – przez odmowę prawa do własności nieruchomości (wykluczenie zwrotu nieruchomości ich dawnym właścicielom, pozbawia ich spadkobierców prawa do dziedziczenia).

Ustawa o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, jako niezgodna w większości przepisów z Konstytucją RP i orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego, naruszająca konstytucyjne prawa obywateli oraz interes Skarbu Państwa - powinna być odrzucona w całości.

Mam nadzieję, że **Trybunał Konstytucyjny stojący na straży Konstytucji i praw obywateli** gwarantowanych przepisami Konstytucji weźmie pod uwagę jednolite stanowisko

wszystkich w/w organów, które obecnie starają się zapewnić Trybunałowi Konstytucyjnemu możliwość skutecznej obrony praw Obywateli, oraz weźmie pod uwagę cytowane wyżej wypowiedzi Trybunału, a tym samym rozstrzygnie o niezgodności z Konstytucją w/w przepisów ustawy.

P R E Z E S
Fundacji Profilaktyki Endokrynologicznej
im. Jerzego Tetera

Ewa Wierzbowska, endokrynolog- ginekolog

Prezes Fundacji Profilaktyki Endokrynologicznej im. Jerzego Tetera,

autor Programu Profilaktyki Endokrynologicznej (na stronie: www.fpe.pl),
autor opracowania dla Ministerstwa Zdrowia pt. „Profile Zdrowia Kobiet” na Konferencję WHO w Kopenhadze w 1993 r., oraz opracowania dla Rady Ministrów pt. „Zdrowie Kobiet w Polsce” na IV Światową Konferencję Kobiet organizowaną w Pekinie w 1995 r. przez ONZ.

Uczestnik w pracach komisji sejmowych nad poselskim projektem ustawy o uregulowaniu roszczeń wynikających z przejęcia gruntów na obszarze m.st. Warszawy w Sejmie I Kadencji. Czynny uczestnik dyskusji w komisjach Sejmu i Senatu VII kadencji (czerwiec – lipiec 2015 r.) nad projektem w/w ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, oczekującej na rozpatrzenie w Trybunale Konstytucyjnym.

W załączeniu:

1. Pismo z dnia 8 lutego 2016 r. do przewodniczącego Parlamentarnego Zespołu ds. Uregulowania Stosunków Własnościowych podające powody występowania w sprawach dotyczących nieruchomości warszawskich objętych dekretem Bieruta .

Do wiadomości:

1. Prezydent RP Andrzej Duda
2. Premier RP Beata Szydło
3. Prokurator Generalny
4. Marszałek Sejmu

oraz instytucje wymienione w wystąpieniu: Naczelny Sąd Administracyjny, Krajowa Rada Sądownictwa, Krajowa Rada Notarialna, Minister Skarbu Państwa, Minister Finansów.